

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024

Aika 27.08.2024 klo 07:30 - 10:10

Paikka Henrikin kirkko, Silmusali

Käsitellyt asiat

§	Liitteet	Otsikko	Sivu
§ 36		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 37		Esityslistan hyväksyminen	4
§ 38		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	5
§ 39	1, 2	Hautaustoimen maksujen vahvistaminen vuodelle 2025	6
§ 40	3 - 8	Hautaus toimipalveluiden esitys vuoden 2025 talousarvioksi (4. PL ja HHR)	8
§ 41	9, 10	Ehdotus hautaus toimipalveluiden investointikohteiksi vuosiksi 2025 - 2028	10
§ 42	11 - 13	Kiinteistöpalveluiden esitys vuoden 2025 talousarvioksi (5. PL)	15
§ 43	14	Ehdotus kiinteistöpalveluiden rakennus- ja peruskorjauskohteiksi vuosiksi 2025 – 2028 talousarvion investointiosioon	17
§ 44	15 - 17	Kunstenpään ja Kunstenkarin laajennukset ja rakentaminen	32
§ 45	18	Kunstenpään ja Kunstenkarin laajennusten urakoitsijavalinta	34
§ 46	19	Päätösesitys seurakuntayhtymän vähennettävistä ja kehitettävistä tiloista kiinteistöstrategiakaudella 2021 – 2024	36
§ 47	20 - 26	Lasten muistolehdon hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma sekä tyhjän sylin muistopaikka	38
§ 48	27	Sähköautojen latauspisteiden hankinta ja asennus	40
§ 49		Kiinteistöjohtajan ja hautaus toimen päällikön päätökset	42
§ 50		Muut asiat	43
§ 51		Seuraava kokous	44
§ 52		Muutoksenhaku	45

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Lehtinen Seppo	puheenjohtaja	
	Achrén Ulla	jäsen	
	Alanen Satu	jäsen	poistui 8.50
	Erkkilä Raimo	jäsen	
	Koristo Karri	jäsen	
	Kuusisto Tero	jäsen	
	Lehtinen Paula	jäsen	
	Valve Lotta	jäsen	
	Muurinen Seppo	kirkkoneuvoston edustaja	
	Laakso Timo	hallinto- ja talousjohtaja	
	Luoma Kalle	kiinteistöjohtaja	
	Mäkinen Aulikki	kirkkoneuvoston puheenjohtaja	
	Sorri Pekka	hautaustoimen päällikkö, sihteeri	
Poissa	Puhakka Anni	jäsen	
	Raunio Eevi	jäsen	
	Niittynen Ville	kirkkoherra	

Pöytäkirja on tarkastettu ja allekirjoitettu sähköisesti

Allekirjoitukset

Seppo Lehtinen
puheenjohtaja

Pekka Sorri
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Karri Koristo

Paula Lehtinen

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Pöytäkirja on nähtävillä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän verkkosivuilla.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kiinteistöjohtokunta § 36

Eesitys Johtokunta toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Esityslistan hyväksyminen

Kiinteistöjohtokunta § 37

Esitys Johtokunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös Esityslista hyväksyttiin.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Kiinteistöjohtokunta § 38

Esitys Johtokunta valitsee pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Koristo Karri ja Lehtinen Paula (Puhakka Anni, Kuusisto Tero)

Päätös Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Karri Koristo ja Paula Lehtinen.

Hautaustoimen maksujen vahvistaminen vuodelle 2025

285/02.08.00.00/2021

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 39

Esittelijä

Hautaustoimen päällikkö Pekka Sorri
päällikkö Pekka Sorri

Hautaustoimen

Esittely

Hautaustoimen tehtävät tulee Kirkkohallituksen ohjeistuksen mukaan pyrkiä hoitamaan valtionrahoituksen ja maksutuottojen varassa siten, että kirkollisverovaroja ei laskennallisesti käytetä hautausmaiden ylläpitämiseen ja hautaustoimen palveluihin. Seurakuntataloudet saavat valtionrahoitusta toimialueensa asukasluvun perusteella. Tämän takia ulkopaikkakuntalaiselle haudan lunastus- ja hautauspalvelumaksut voivat olla korkeammat kuin oman paikkakunnan asukkaalle. Maksut eivät kuitenkaan saa olla palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia suuremmat.

Esitys hautaustoimen maksuiksi vuodelle 2025 liittessä 1. Mikäli hintaa esitetään korotettavaksi, on hinnastossa kaksi hintaa, joista vuoden 2025 hinta on paksunnettu. Jos hintoja on vain yksi, säilyy hinta entisellään. Poistuva, erikseen hinnoiteltu palvelu ja sen hinta on merkitty yliviivauksella.

Hautauspalvelumaksuihin, tuhkauskmaksuihin ja joihinkin haudan lunastusmaksuihin esitetään 4-10 % korotuksia em. palveluiden tuottamisen kustannusnousun takia. Tavoitena on, että etenkin ulkopaikkakuntalaiselta perittävät hinnat eivät karkaisi kovin kauas palveluiden tuottamisen todellisista kustannuksista.

Kapeiden uurnahautojen, joiden leveys on 0.8 m tai vähemmän, hoitomaksut yhtenäistetään muiden nurmihauta-alueiden uurnahautojen maksujen kanssa,. Tällä valmistaudutaan suunnitteilla olevaan palveluiden myyntiin myös verkkokaupassa. Tällöin erilailta hinnoiteltujen hautatyyppien määrä on syytä pitää mahdollisimman vähäisenä.

Muut hinnat esitetään pidettäväksi ennallaan.

Liittessä 2 on vertailtu kuuden suuren seurakuntatalouden hautaustoimen perimiä hintoja vuoden 2024 hinnastojen mukaan. Vertailu osoittaa, että yhtymässämme hautaustoimen hinnat ovat korotusten jälkeenkin edelleenkin varsin edullisia.

Kiinteistöjohtokunta § 39 27.08.2024

Eesitys Kirkkolain mukaan hautojen lunastusmaksuista päättää kirkkovaltuusto. Muista hautauksiin liittyvistä maksuista päättää kirkkoneuvosto.
Kiinteistöjohtokunta hyväksyy omalta osaltaan hautauksiin liittyvät maksut vuodelle 2025 ja lähettää ne edelleen kirkkoneuvoston ja kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet

- Liite 1 Hautaustoimen hinnasto 2025
- Liite 2 Hautaustoimen maksujen vertailu 2024

Hautaustoimipalveluiden esitys vuoden 2025 talousarvioksi (4. PL ja HHR)

92/02.00.01.00/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 40

Esittelijä	Hautaustoimen päällikkö Pekka Sorri Hautaustoimen päällikkö Pekka Sorri	Hautaustoimen
Esittely	<p>Hautaustoimipalveluiden käyttökustannukset katetaan hautaustoimen pääluokasta (4. pääluokka) ja hautainhoitorahastosta (hautainhoitorahaston varsinainen toiminta, pääluokka 700).</p> <p>Hautaustoimen pääluokka käsittää hautaus- ja krematoriotoiminnan käyttömenot, hautausmaiden yleisten alueiden hoidon, huoltorakennusten menot sekä pääosan kappeleiden ylläpito- ja käyttömenoista. Kappeleiden ylläpito- ja käyttömenoista se osa, mikä katsotaan liittyvän seurakunnalliseen toiminnan tuottamiseen, kustannetaan kiinteistötoimen pääluokasta (5. pääluokka). Lisäksi hautaustoimen henkilöstömenoja kustannetaan 5. pääluokasta siltä osin, kun ne kohdistuvat muiden kuin hautaustoimen kiinteistöjen ylläpitoon.</p> <p>Hoitosopimushautojen hoidon kustannukset katetaan kokonaan hautainhoitorahaston (HHR) varoista.</p> <p>Talousarvion laadinnassa on seurattu vuoden 2023 tilinpäätöstä ja viimeisintä tiedossa olevaa kuluvaan vuoden 2024 talousarvion toteutumisvertailua. Näin saatujen tietojen pohjalta on pyritty ennakoimaan tuloissa ja menoissa tapahtuvia muutoksia.</p> <p>Hautaustoimen (4. PL) toimintatuottoihin on odotetaan 6 % kasvua hautauspalvelu- sekä tuhkausmaksujen noston seurauksena. Toimintamenojen kasvussa varaudutaan 3 % lisäykseen, kustannusten nousun takia. Koska tuotot kattavat vain noin puolet hautaustoimen menoista, toimintakate heikkenee 1 % vuoden 2024 talousarvioon verrattuna.</p> <p>Hautainhoitorahaston varsinaisen toiminnan (PL 700) maksutuottoarviota on laskettu 40 000 € tämän vuotisesta vuoden 2023 tilinpäätöksen perustella. Hautojen hoidon palveluhinnat laskivat maksurakennemuutoksen seurauksena kuluvaan vuonna kokonaisuutena hieman. Samalla kuitenkin hoitopalveluiden kysyntä on kasvanut, mikä on rajoittanut tuottojen vähenemistä. Henkilöstömenojen ennakoitaan kasvavan yli 5 %, mikä on arvioituja palkankorotusvarauksia enemmän, koska 4 PL ja HHR</p>	

välistä painopistettä henkilöstökuluissa on hieman muutettu. Prosentuaalisesti suurinta nousua esitetään palveluiden hankintamenoihin, joissa varaudutaan noin 16 %, eli 36 000 € kasvuun. Tästä suurin osa on postituskulujen kasvusta johtuvaa. Toimintakatteen ennakoitaan heikkenevän 187 000 € vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. Suorilla maksutuotoilla katetaan ensi vuonna noin 33 % hautojenhoidon kuluista. On kuitenkin huomattava, että määräaikaisten hoitojen varat pyritään sijoittamaan tuottavasti, mutta sijoituksista saatavaa pääoman tuottoa ei lasketa mukaan talousarvion toimintatuottoihin. Pääomatuottojen osuus kulujen kattamisessa tulee ensi vuonna siis kasvamaan.

Liitteinä ovat hautaustoimen ja hautainhoitorahaston varsinaisen toiminnan talousarviot vuodelle 2025, kaaviot 4 PL:n ja HHR:n varsinaisen toiminnan kulurakenteista erikseen ja yhdessä sekä toimintatuotoista vuodesta 2014 alkaen. Lisäksi liitteenä taulukkomuotoinen hautaustoimen toimintasuunnitelma vuodelle 2025.

Esitys Kiinteistöjohtokunta hyväksyy omalta osaltaan kiinteistöpalveluiden 4. PL talousarvioesityksen vuodelle 2025 ja lähettää sen edelleen kirkkoneuvoston hyväksyttäväksi

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet

- Liite 3 Talousarvioesitys - 4 PL
- Liite 4 Talousarvioesitys HHR varsinainen toiminta 2025
- Liite 5 Hautaustoimen kulurakenne, hautaustoimi ja HHR erikseen 2014 - 2025
- Liite 6 Hautaustoimen kulurakenne, hautaustoimi ja HHR yhdessä 2014 - 2025
- Liite 7 Toimintatuotot, hautatoimi ja HHR
- Liite 8 Toimintasuunnitelma 2025 hautaustoimipalvelut

Ehdotus hautauspalveluiden investointikohteiksi vuosiksi 2025 - 2028

92/02.00.01.00/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 41

Esittelijä

Hautauspalveluiden päällikkö Pekka Sorri

Esittely

Hautauspalveluiden investoinnit kohdistuvat hautausmaihin ja hautausmaiden ylläpidossa tarvittaviin koneisiin sekä kappeliin ja huoltokeskuksen rakennuksiin ja niiden varusteisiin ja piha-alueisiin. Investoinneissa on mukana elinikärensä loppupuolelle ehtineen tekniikan ja rakenteiden uusimista sekä myös palvelutason parantamiseen ja monipuolistamiseen tähtääviä kohteita. Kaikissa investoinneissa pyritään ottamaan huomioon ympäristönäkökohdat mahdollisimman hyvin. Lisäksi pidetään tavoitteena ylläpitotyön entistäkin parempi turvallisuus, sujuvuus ja taloudellisuus. Investoinnit rahoitetaan joissain kohteissa osittain hautausmaiden varoin, sillä osuudella, kun käytön on arvioitu kohdistuvan hautausmaiden toimintaa palvelevaksi. Liitteenä olevassa investointisuunnitelmassa on koottu tiedossa olevat investointitarpeet vuosille 2025 – 2028

Rakennuksiin ja piha-alueisiin kohdistuvat investoinnit

2005160 Pyhän Ristin kappelin peruskorjaus 120 000

Vuosina 2023–2024 toteutetun kattoremontin valmistuttua siirrytään sisätilojen peruskorjaamiseen. Vuonna 1967 valmistuneeseen kappeliin on tehty paikoitellen peruskorjausluonteisia töitä 1980-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa. Pääosin tilat ovat kuitenkin edelleen alkuperäisessä kunnossa. Etenkin alakerran tekniset- tilat vainajan säilytystiloihin sekä sosiaalitalat ovat pikaisen päivityksen tarpeessa. Myös alakappelin eteis- ja wc tilojen puute on tärkeää korjata. Samoin yläkerran wc-tiloja tulee laajentaa. Talotekniikka, kuten viemärit, vesijohto ja sähköt ovat pääosin uusittavassa kunnossa.

Tavoitteena on tehdä suunnitelmat vuoden 2025 aikana ja toteutus alkaisi alkuvuodesta 2026. Myös rakennushistoriallinen selvitys teetetään vuoden 2025 aikana.

2006378 Pyhän Ristin kappelin piha-alueiden peruskorjaus 200 000 €

Pyhän Ristin kappelin piha-alueita ei ole pääosiltaan peruskorjattu kappelin yli 50-vuotisen historian aikana. Kivetyt käytävät ovat

vaarallisen monttuisia, hulevedet lammikoituvat, pysäköintipaikalta nousevien portaiden yläpäässä käytävän profiili on vaarallisen jyrkkä, valaistus ei täytä nykyajan vaatimuksia ja vanhat vuorimäntyistutukset ovat kasvaneet yli ja peittävät näkymän kokonaan kappelilta maisemallisesti arvokkaalle nurmialueelle, jonka päässä on suurikokoinen risti. Lisäksi kappelin piha-alueella olevat ja pitkälle Uudenmaantien varteen ulottuvat laajat betonimuurit ovat monin paikoin rapautuneet. Alustavan kuntoarvion mukaan muurien seinämät tulee kunnostaa ja puhdistaa, ns. kukkamyyntin betonirakenteet peruskorjata tai mieluiten poistaa kokonaan. Vuosina 2024–2025 teetetään muurien kuntotutkimukset ja korjaussuunnitelmat sekä viheralueiden peruskorjaussuunnitelmat. Tavoitteena on aloittaa piha-alueiden peruskorjaus vuoden 2025 aikana.

2010615, Turun hautausmaan sosiaalitulat osasto 1, yhteensä 1200 000 €. Hautaustoimen osuus investoinnista on 25 % = 300 000 €, HHR osuus 75 % = 900 000 €

Hautausmaan itäosassa työskentelevän henkilökunnan, eli osasto 2:n käyttöön valmistui keväällä 2022 nykyaikaiset sosiaalitulat huoltokeskuksen yhteyteen. Hautausmaan länsiosan väen, eli osasto 1 käyttöön on kesäkuussa 2024 aloitettu uuden sosiaalitulat rakentaminen hautausmaan keskelle, Skanssinkujan varrelle paikkaan, johon arkkitehti Pekka Pitkänen on jo 1970-luvulla esittänyt huoltorakennusvarauksen. Kohteelle on vuoden 2024 talousarviossa yhteensä 900 000 € määräraha, josta hautaustoimen osuus on 25 %. Rakentaminen aloitettiin kesäkuussa 2024. Rakennus valmistuu huhtikuussa 2025. Vuodelle 2025 tarvitaan rahoitusta yhteensä vielä 1 200 000 €, josta hautaustoimen osuus on 25 %.

2011923 Turun hautausmaan varistorakennusten peruskorjaus, yhteensä 120 000 €. Hautaustoimen osuus investoinnista on 25 % = 30 000 €, HHR osuus 75 % = 90 000 €

Turun hautausmaalla on useita pieniä huoltorakennuksia, jotka ovat toimineet pääosin sosiaalituloina. Uusien sosiaalitulojen valmistuessa keväällä 2025, on tarkoituksenmukaista aloittaa tilojen muuttaminen työpisteitä lähellä oleviksi kalusto ja materiaalivarastoiksi. Kohteisiin tarvittavista muutoksista laaditaan suunnitelmat ja tärkeimpien tilojen muutostyöt aloitetaan. Hanke jaksotetaan vuosille 2025-2026.

Hautausmaiden investoinnit

2010791 Turun hautausmaan kastelujärjestelmän laajentaminen 70 000 €

Turun hautausmaalla on kastelujärjestelmä noin puolessa kortteleista. Järjestelmää on tarkoitus laajentaa myös Ylösnousemuskappelin ja Vasaramäen portin välissä olevalle alueelle, jossa kastelujärjestelmä puuttuu 18 korttelista. Vuonna 2025 toteutetaan rakentaminen osaan kortteleista.

2011934 Katariinan tuhkahautalehto, vaihe 2, 250 000 €

Katariinan muistolehdon laajennuksen ja tuhkahautalehdon vaihe 1 vihittiin käyttöön joulukuussa 2022. Valmistuneessa muistolehdon nimikivissä on tilaa 540 vainajan nimelle ja tuhkahautalehtoon valmistui 92 pientä tuhkasukuhautaa. Alueesta on tullut hyvin suosittu. Jo ensimmäisen puolentoista vuoden aikana on tuhkahautalehdon ensimmäisessä vaiheessa valmistuneista hautapaikoista noin puolet otettu käyttöön. Kaikki hautapaikat tulevat käyttöön todennäköisesti jo vuoden 2025 aikana. Alueen suunnitelma käsittää kaikkiaan 497 hautapaikkaa, jotka voidaan toteuttaa vaiheittain. Vaiheessa 2 voitaisiin rakentaa alueelle 3–5 uutta vastakkaista hautariviparia, joihin mahtuisi yhteensä 175–287 hautaa.

2010790 Turun hautausmaan tuhkahauta- ja uurnalehto 40 000 €

Kiinteistöstrategiaan on kirjattu tavoite vähentää muistolehtohautausten osuutta parantamalla muiden hautausmuotojen houkuttelevuutta. Turun hautausmaan korttelit 11.7, 11.8 ja 11.9 ovat vanhoja kertahautakortteleita, joissa viimeiset hautojen hallintaoikeudet ovat päättymässä 2024. Alueen reunoilla on uudempia uurna- ja arkkuhautarivejä, mutta alueen keskiosat muodostavat kaksi yhtenäistä aluetta, joihin voidaan toteuttaa uuden tyyppisiä, tämän ajan tarpeita vastaavia hauta-alueita. Alueelle on tarkoitus toteuttaa moderni tuhkahauta- ja uurnahauta-alue sekä mahdollisesti uusi vainajan nimilaattamahdollisuudella varustettu muistolehto. Alueen toteutussuunnitelmat laaditaan 2024 ja rakentaminen toteutetaan 2025.

2011936 Turun hautausmaan keskusaukio 30 000 €

Turun hautausmaa on yhtymän hautausmaista viimeinen, josta puuttuu erillinen muualle haudattujen muistelupaikka. Yleisenä muistelualueena on käytetty niin ta, sankarihautojen lähellä olevaa kallioseinämää kuin menneiden turkulaisten sukupolvien muistomerkkiä Kappelikujalla.

Koivukujan ja Skanssinkujan risteysalueella on epämääräisesti jäsentynvä kulkuväylien, pysäköintialueiden ja viheralueiden muodostama aukio. Tämä alue on tarkoitus on suunnitella korkeatasoiseksi hautausmaan keskusaukioksi, jossa keskeisenä elementtinä tulisi olemaan muualle haudattujen muistomerkki. Alueen toteutussuunnitelmat tehdään vuonna 2025 ja rakentaminen toteutetaan 2026.

2011925 Jätteiden keruujärjestelmän kehittäminen 50 000 €

Turun hautausmaan jätteiden keruujärjestelmä perustuu muovisiin irtosäiliöihin, joita on eri puolilla hautausmaata kaikkiaan 125 pisteessä. Kussakin pisteessä kerätään kolmea lajitetta: maatuvaa jätettä, polttokelpoista jätettä ja metallia. Käytännössä jokaisessa korttelissa on oma jätteenkeräyspisteensä. Osassa kortteleita on pisteitä useampiakin. Hautausmaalla kävijöille nykytilanteen etuna

on, että jätepiste löytyy aina läheltä. Valtavasta jätessäiliöiden määrästä seuraa kuitenkin paljon tyhjennykseen ja kunnossapitoon liittyvää työtä ja kustannuksia, joita voitaisiin vähentää jätepisteitä keskittämällä.

Tavoitteena onkin keskittää hautausmaan jätehuolto soveltuvilta osin harvempiin, vetoisuudeltaan suurempiin pisteisiin, jotka pääosin sijoittuisivat hautausmaan väljempien ulosmeno- ja pääkäytävien varteen, jolloin tyhjentäminen voitaisiin ulkoistaa urakoitsijalle, jolloin säiliöt tyhjennettäisiin kokoon puristavaan jätteidenkeräysautolla. Hanke jaksotetaan vuosille 2025–2027.

2010785 Museohautojen peruskorjaukset 20 000 €

Seurakuntayhtymän hallintaan on palautunut satoja vanhoja hautoja, joiden muistomerkit ja mahdolliset muut rakenteet ovat kulttuurihistoriallisin perustein säilytettäviä. Osalle muistomerkeistä ja rakenteista tulisi tehdä pikaisia korjaustoimenpiteitä. Hanke alkaa vuonna 2024 ja jatkuu ainakin vuosikymmenen loppuun. Korjaukset aloitetaan heikkokuntoisimmista kohteista.

2011930 Maarian hautausmaan laajennus 30 000 €

Maarian kirkkomaalle tehtiin 1990-luvun lopulla pieni laajennus, johon kaavoitettiin uurnahautoja. Alue on täyttymässä vuoden 2024 aikana. Kirkkomaan useaan kertaa laajennettu muistolehtoalue täyttyi jo 2020-luvun alussa. Tarvetta korvaamaan on tehty vanhoihin, seurakuntayhtymälle palautuneisiin sukuhautoihin ns. pienoismuistolehtoja, joista kolmas toteutetaan ja otetaan käyttöön vuoden 2024 kuluessa. Sen jälkeen kirkkomaalla ei ole uusille ratkaisuille enää luontevasti tilaa.

Läheisen täynnä olevan Maarian hautausmaan vieressä, Vanhan Tampereentien ja Vähäjoen välissä, on hautausmaakäyttöön kaavoitettua peltomaata. Alueelle on 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa laadittu suunnitelmat usean hehtaarin laajuisesta hautausmaan laajennuksesta, jossa olisi muistolehto, yli 15 000 haudan uurnalehto ja lähes 1500 haudan arkkuhauta-alueet. Alueen toteuttamiseen ei ole ryhdytty. Nyt yli 30 vuoden kuluttua, ollaan lähellä tilannetta, että molemmat Maarian kirkon lähellä olevat hautausmaat ovat täynnä. Olisi perusteltua laajentaa pienimuotoisesti Maarian hautausmaata lähivuosisikymmenten tarpeeseen. Alueelle voitaisiin suunnitella tämän päivän vaatimusten mukaisen muistolehdon ja nykyaikaisen tuhkahautalehdon, ehkä myös uurnalehdon. Alueen suunnittelu toteutettaisiin 2025.

2011939 Hautausmaiden pienet investoinnit 120 000 €

Määrärahaa käytetään pienehköihin, eri kohteisiin sijoittuvien investointien toteuttamiseen. Näitä ovat mm. asfaltointien ja kasvillisuusalueiden uusimiset, levähdyspisteiden ja pienoismuistolehtojen rakentamiset, pienet hautakorttelien muutos- ja peruskorjaustyöt, opasteiden parantamiset sekä äkilliset investointitarpeet.

Hautaus-toimen koneinvestoinnit

2011927 Pientractori 70 000 €

Hautaus-toimen valmisteleviin tehtäviin Turun hautausmaalle hankintaan nelivetoinen etukauhalla varustettu kiinteistötractori. Koneen tulee pystyä toimimaan myös lumihangessa, kun avataan hautakorttelin sisään kulkuväyliä hautauksia varten ja kuljetetaan työvälineitä, kuten sulatinlaitteita.

Kiinteistötractorien segmentissä ei toistaiseksi ole saatavana riittävän tehokasta akkutoimista konetta, joten hankitaan uusiutuvalla dieselillä toimiva kone.

2011940 E-pienkuormaaja + latausasema yhteensä 70 000 €. Hautaus-toimen osuus investoinnista on 50 % = 35 000 €, HHR osuus 50 % = 35 000 €

Turun hautausmaan monipuolisiin ylläpitotehtäviin hankitaan akkutoiminen pienkuormaaja. Koneella täydennetään osittain vastaavaa dieselkäyttöistä konekantaa ja toisaalta vähennetään lihasvoimin tehtäviä materiaalien siirtotöitä. Nopeaa latausta varten hankitaan erillinen latausasema.

2011931 E-lava-ajoneuvo yhteensä 40 000 €. Hautaus-toimen osuus investoinnista on 50 % = 20 000 €, HHR osuus 50 % = 20 000 €

Turun hautausmaan materiaali- ja työvälinekuljetusten tehostamiseksi hankitaan akkutoiminen N-luokan lava-ajoneuvo.

2011980 Hautausmaiden pienkone- ja työlaitehankinnat yhteensä 30 000 €. Hautaus-toimen osuus investoinnista on 50 % = 15 000 € ja HHR osuus 50 % = 15 000 €

Määräraha erilaisten pienempien kulkuvälineiden, koneiden ja laitteiden hankintaan hautaus-toimipalveluiden käyttöön. Laitteet hankitaan sähkötoimisina aina silloin, kun käyttötarkoitukseen soveltuvina niitä on saatavissa.

Esitys Kiinteistöjohtokunta hyväksyy omalta osaltaan hautaus-toimipalveluiden investointiesityksen vuoden 2025 talousarvioon ja lähettää sen edelleen kirkkoneuvoston hyväksyttäväksi.

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet

Liite 9 Hautaus-toimen investoinnit 2025-2028

Liite 10 HHR investoinnit 2025-2028

Kiinteistöpalveluiden esitys vuoden 2025 talousarvioksi (5. PL)

282/02.00.01.00/2023

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 42

Esittelijä

Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely

Kiinteistöpalveluiden pääluokka (5. pl) käsittää kirkkojen, seurakuntatilojen, muiden kiinteistöjen, huoneistojen, leirikeskus- ja ruokapalveluiden, maa- ja metsäalueiden ym. hoito- ja käyttömenot sekä tulot ilman pääomakustannuksia. Uudisrakentamista ja suurempia korjauksia varten osoitetaan investointimäärärahat investointibudjetissa.

Vuoden 2025 talousarvioehdotusta laadittaessa on seurattu vuoden 2023 tilinpäätöstä ja viimeisintä tiedossa olevaa kuluvan vuoden 2024 talousarvion toteutumisvertailua. Näin saatujen tietojen pohjalta on pyritty ennakoimaan hoitokustannuksissa tapahtuvat muutokset ja laadittu vuoden 2025 talousarvio.

Kiinteistöpalveluiden vuoden 2025 arvioitu toimintakate on 8.308.512 € ja se on 573.197 € huonompi kuin vuoden 2024 talousarvio ja 1.380.828 € huonompi kuin vuoden 2023 tilinpäätös.

Toimintakulut ovat 15.484.055 € ja ne ovat 900.375 € suuremmat kuin vuoden 2024 talousarvio ja 1.431.804 € suuremmat kuin vuoden 2023 tilinpäätös. Toimintakulujen nousu johtuu pääosin ostoista ja henkilöstökuluista. Palvelujen ostojen ennustetaan nousevan osin myös arvonlisäverokannan muutoksesta johtuen 482.431 euroa. Henkilöstökulujen ennustetaan nousevan 116.764 € vuodesta 2024.

Toimintatuotot ovat 6.544.748 € ja ne ovat 28.022 € suuremmat kuin vuoden 2024 talousarvio ja 108.804 € pienemmät kuin vuoden 2023 tilinpäätös.

Kiinteistöpalveluiden 5. PL talousarvio vuodelle 2025 liitteenä.

Kiinteistöpalvelut on pitänyt tulojen ja menojen kehityksestä kaaviota vuodesta 2000 lähtien, mutta leirikeskus- ja ruokapalveluyksikön yhdistyminen kiinteistöpalveluihin tekee sen, että kaaviot eivät ole enää vertailukelpoisia keskenään. Siten kiinteistöpalveluiden tulojen ja menojen kehitys on aloitettu uudestaan vuodesta 2017. Kaaviot liitteinä.

Kiinteistöjohtokunta

§ 42

27.08.2024

Lisäksi erillisessä liitteessä esitetään toimintasuunnitelma vuodeksi 2025.

Esitys

Kiinteistöjohtokunta hyväksyy omalta osaltaan kiinteistöpalveluiden 5. PL talousarvioesityksen vuodelle 2025 ja lähettää sen edelleen kirkkoneuvoston hyväksyttäväksi.

Päätös

Esityksen mukaan.

Liitteet

- Liite 11 Kiinteistöpalveluiden talousarvio 5. pl 2024 luvut
- Liite 12 Kiinteistöpalveluiden tulo- ja menokehitys kaaviot 2025
- Liite 13 Kiinteistöpalveluiden toimintasuunnitelma 2025

Ehdotus kiinteistöpalveluiden rakennus- ja peruskorjauskohteiksi vuosiksi 2025 – 2028 talousarvion investointiosioon

282/02.00.01.00/2023

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 43

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Investointeja mietittäessä perusajatuksena on ollut pitää investoinnit kurissa ja toteuttaa vain tarpeelliset investoinnit. Investoinneissa on huomioitu seurakuntayhtymän strategia ja erityisesti sen ympäristöohjelma.

Investointien viisivuotissuunnitelmassa on esitetty vuoden 2024 talousarvioluku. Talousarviovuodelle 2025 on esitys investoinneista, samoin kuin vuosille 2026–2028. Investointien viisivuotissuunnitelma perustuu kiinteistöpalveluiden tiedossa oleviin ja suunniteltuihin tarpeisiin vuosille 2025–2028 sisältäen sekä toteutumassa olevat että mahdollisesti toteutettavat hankkeet.

Haasteena investointien suunnittelulla on epävarmuus kustannusten noususta ja niiden lopullisesta tasosta investointeja toteutettaessa. Suunnitelmassa on pyritty parhaimpaan mahdolliseen ennustukseen.

Seurakunnilta ja muilta yksiköiltä on investointien jättöpäivään 14.6.2024 mennessä tullut tässä mainitut investointiesitykset. Esitysten alla on kiinteistöpalveluiden kannanotto. Esityksissä on huomioitu myös seurakuntien aiemmat investointiesitykset edellisiltä vuosilta, joita ei ole toteutettu tai ovat kesken.

Investointiesitys ei tue seurakuntayhtymän kiinteistöstrategiaa kiinteistöjen vähennystarpeen osalta. On välttämätöntä saada päätös vanhojen kiinteistöjen luopumisesta. Kiinteistöpalvelut on laatinut listan luovutettavista kiinteistöistä ja tavoitteena on saada ne päätöskäsittelyyn tämän vuoden aikana.

Mikaelin seurakunta

Mikaelinkirkon esitystekniikan loppuun saattaminen

Kirkon äänentoisto on uusittu, mutta striimauslaitteet, teatteripaketti, videotykki ja siirrettävät näytöt puuttuvat.

Mikaelinkirkon alakerran entisen tiilivaraston muuttaminen kokoustilaksi

Seurakuntakodin toisen kerroksen neuvotteluhuoneen tilalle tarvitaan uusi neuvottelutila.

Kiinteistöpalvelut: Tiilivaraston muuttaminen kokoontumistilaksi on haasteellista mm. ilmanvaihtomääräysten takia, mutta asia tutkitaan.

Mikaelinkirkon kahvilaremontin loppuun vieminen

Kahvilaremontti on ollut suunnitteilla pitkään ja arkkitehdin piirustukset on hyväksytty, mutta remonttia ei ole aloitettu.

Mikaelinkirkon sähköinen ilmoitustaulu

Seurakuntaneuvosto on tehnyt ensimmäisen anomuksen sähköisestä ilmoitustaulusta jo kokouksessaan 9.12.2020.

Mikaelin seurakuntakodin piha-alueen kunnostaminen

Piha-aluetta voisi hyödyntää seurakunnan tapahtumissa, jos se olisi viihtyisämpi, eikä toimisi pelkkänä parkkipaikkana.

Kiinteistöpalvelut: Mikaelin seurakuntakodin edessä oleva piha-alue muutettiin pysäköintialueeksi seurakunnan toiveiden mukaisesti. Piha-alueen laajentaminen vieressä olevien asunto-osakeyhtiön leikkipaikkoja poistamalla on haasteellista. Esitetty piha-alueen muuttaminen sijaitsee asunto-osakeyhtiöiden tontilla ja asunnoilla tulee olla leikkipaikat. Piha-alue toimii koko alueen pelastustienä.

Piha-aluetta voidaan kuitenkin kehittää viihtyisämmäksi ja eri toimintoja mahdollistavaksi sekä lisätä kylmä varastotila em. reunaehdot huomioiden.

Piikkiön seurakunta

Väistötilojen hankkiminen uuden seurakuntakeskuksen rakentamisen ajaksi

Väistötiloiksi toivotaan kahta tilakonttia diakoniatyön vastaanottotyötä, ruokajakoa sekä muuta vapaaehtoisvoimin toteutettavaa diakoniatuomintaa varten. Toiseen väistötilaan on tarkoitus sijoittaa tarvittavat kylmälaitteet. Diakonian väistötiloja tarvitaan myös pienimuotoista ryhmätoimintaa varten.

Kiinteistöpalvelut: Väistötiloista aiheutuvat kustannukset pyritään minimoimaan ja tutkitaan myös vaihtoehtoja tilojen vuokraamiselle alueelta. Tulee vielä tarkastella, mitkä toiminnot voidaan hoitaa tukeutuen muihin olemassa oleviin tiloihin rakennusaikana.

Piikkiön kirkon uudet kirkkotekstiilit sekä kirkon äänentoistolaitteiston korjaus ja päivitys

Piikkiön kirkkoon on hankittu uudet kirkkotekstiilit, tekstiilitaiteilija Helena Vaarin toteuttamana. Uudet kirkkotekstiilit on otettu käyttöön marraskuun 2023 ja toukokuun 2024 välisenä aikana. Uudet

kirkkotekstiilit pitävät sisällään kaksi papin stola neljässä pääasiallisessa liturgisessa värisarjassa ja yhden mustan papin stolan. Piikkiön seurakunta esittää investointiosioon lisättäväksi varauksen kahden kaksipuolisen diakonin stolan tilaamiseksi Helena Vaarilta. Piikkiön kirkon äänentoistolaitteiden korjaustarve sekä äänentoistolaitteiden ylläpito ja päivitys.

Kiinteistöpalvelut: Äänentoistojärjestelmä päivitetään kirkon kokonaisvaltaisten muutostöiden yhteydessä vuonna 2026. Vuoden 2025 aikana muutokset suunnitellaan ja luvutetaan. Kirkkotekstiilit voidaan hankkia vuonna 2025.

Piikkiön kirkon katon korjaus

Piikkiön seurakunta kiinnittää edellä mainittujen lisäksi huomiota Piikkiön kirkon katon jo aiemmin todettuun korjaustarpeeseen. Edelleen seurakunta kiinnittää huomiota vanhan seurakuntatalon peruskorjauksen kartoittamisen tarpeeseen.

Kiinteistöpalvelut: Piikkiön kirkon katon uusiminen esitetään tehtäväksi kirkon kokonaisvaltaisten muutostöiden yhteydessä vuonna 2026.

Åbo Svenska Församling

Aurelian ulkotilojen uudistaminen

Kiinteistöpalvelut: Määrärahat on esitetty vuoden 2024 investointibudjetissa. Hanke toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Uusien tuolien hankinta seurakuntasaliin

Kiinteistöpalvelut: Määrärahat on esitetty vuoden 2024 investointibudjetissa ja hanke toteutetaan vielä vuoden 2024 aikana. Tutkitaan vaihtoehto, että Pallivahan purettavan seurakuntakeskuksen tuolit puhdistetaan ja siirretään Aureliaan.

Keittiölaitteiden uusiminen

Keittiön jääkaappi, uuni ja liesi tulee uusia.

Kiinteistöpalvelut: Jääkaappi uusitaan ja muiden koneiden uusimistarve tarkistetaan.

Kaarinan seurakunta

Littoisten uuden lasten ja nuortentalon rakentaminen

Kiinteistöpalvelut: Kaavoitus on käynnistetty vuoden 2024 aikana ja suunnittelumäärärahat on esitetty vuoden 2025 investointibudjetissa.

Kuusiston sankarihaudan kunnostaminen

Kuusiston kirkkomaan osalta laaditaan suunnitelma sankarihaudan ehostamiseksi ja Muualle haudattujen -ristimuistomerkin uudistamiseksi ja muistolehdon rakentamiseksi.

Kiinteistöpalvelut: Sankarihauta kunnostetaan vuonna 2025 käyttötaloudesta.

Maarian seurakunta

Maarian kirkon kehittäminen

Kiinteistöpalvelut: Määrärahat on esitetty vuoden 2025 investointibudjetissa.

Katariinan seurakunta

Esteettömyyden parantaminen Nummen seurakuntakodissa ja Katariinan pappilassa sekä Pyhän Katariinan kirkossa

Kiinteistöpalvelut: Hankkeet suunnitellaan vuoden 2024 investointibudjetista ja toteutukseen varaudutaan vuoden 2025 investointibudjetissa. Lisäksi varaudutaan kameravalvonnan lisäämiseen ja Varissuon kirkon äänentoiston parantamiseen.

Henrikinseurakunta

Digitaalisen näytön hankkiminen Skanssin Skappeliin.

Kiinteistöpalvelut: Koska kyseessä on leasing-laite, kustannuksiin varaudutaan käyttötaloudessa.

Selvityksenä luettelossa esiintyvistä kohteista kiinteistöpalvelut esittää seuraavaa:

2006346, Tuomiokirkon peruskorjaus, 2 000 000 €

Yhteinen kirkkoneuvosto perusti syksyllä 2022 tuomiokirkon peruskorjauksen ohjausryhmän ja alkuvuodesta 2023 peruskorjauksen rakennustoimikunnan ohjaamaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan tuomiokirkon peruskorjauksen.

Syksyn 2023 aikana kilpailutettiin hankesuunnitteluvaiheen pääsuunnittelija ja erikoissuunnittelijat kilpailutettiin vuoden 2024 alussa. Vuoden 2024 alkupuoliskolla on laadittu hankesuunnitelma, jonka mukaan talotekniikan uusimisen lisäksi suoritetaan toiminnallisia muutoksia varsinkin Ursulan kappelissa ja sakastissa. Lisäksi esteettömyyttä parannetaan huomattavasti. Hankesuunnitelman mukaan peruskorjauksen kokonaiskustannus on noin 24 miljoonaa euroa ilman kuoriurkuja. Valtiovallalta on saatu päätös 4,0 M€ avustuksesta peruskorjaukseen.

Hankkeen urakkamuodoksi ollaan esittämässä projektinjohtourakkaa, johon sisältyy erikoissuunnittelu. Pää- ja arkkitehtisuunnittelusta tehdään tilaajan nimiin erillinen sopimus, jotta tilaajan vaikutusmahdollisuus mm. toiminnallisten ja suojelullisten näkökulmien suhteen säilyy.

Syksyn 2024 aikana kilpailutetaan hankesuunnitelman avulla suunnittelu- ja rakentamisvaiheen pää- ja arkkitehtisuunnittelija sekä rakennuttajakonsultti ja valvoja. Kun yleissuunnittelu on edennyt riittävän pitkälle, jotta rakennuslupahakemus voidaan jättää, kilpailutetaan hankkeen projektinjohtourakoitsija kesän 2025 aikana. Näin rakennustyöt voidaan käynnistää kevään 2026 aikana, jolloin työt valmistuvat syksyllä 2028. Rakennustyöt vaiheistetaan tarvittavin osin, mutta urakoitsijalle tulee osoittaa riittävä työalue, jotta aikataulussa pysytään.

2008620, Mikaelinkirkon sisätilojen uudistus, 300 000 €

Mikaelin seurakunnan seurakuntaneuvosto on jo aiemmin esittänyt Mikaelinkirkon penkkien poistamista kirkon etuosan vasemmalta puolelta ja kirkon takaosasta. Näihin muutoksiin on jo saatu lupa Museovirastolta. Tämän lisäksi seurakuntaneuvosto esittää uudistuksia kirkkoon, jotka mahdollistavat kirkon monipuolisemman käytön ja lisäävät sen viihtyisyyttä. Uudistuksia toivotaan kirkon aulan lasivitriinien poistamiseksi ja poistettujen penkkien tilalle irtotuoleja ja pöytiä. Kahvila uudistettaisiin kokonaan ja mahdollisuuksien mukaan pyritään varustamaan vesi- ja viemäriinoksella. Mikäli viemärointi onnistuu, tulisi tarkastella myös uuden yleisö-WC:n rakentamista.

Esitystekniikka saatetaan loppuun, sähköinen ilmoitustaulu hankitaan ja piha-aluetta kehitetään viihtyisämmäksi pelastustiet ja leikkipaikat huomioiden. Tutkitaan myös mahdollisuus muuttaa tilivaraston neuvottelutilaksi.

Suunnitelmat kahvilan uudistamisesta on laadittu ja suunnitelmista on saatu museoviraston puoltava lausunto. Koska kyseessä on kirkon sisäosan olennainen muutos, tarvitsevat nämä uudistukset vielä ja kirkkohallituksen hyväksymisen. Valmistelutyöt toteutetaan vuonna 2024 ja muutostyöt toteutetaan vuoden 2025 aikana.

2007614, Kaks Kerran kirkon sadevesikourut ja salaojat, 300 000 €

Kaks Kerran kirkon katolla ei ole sadevesikouruja eikä -syöksyjä ja siten vesi putoaa suoraan kirkon seinien alaosaan ja sokkeliin. Lisäksi rakennuksen ympäriltä puuttuvat salaojat. Vaarana on, että sadevesi kulkeutuu kirkon lattian alle ja vahingoittaa kirkon lattiarakenteita kuten Maarian kirkossa ja Pyhän Katariinan kirkossa on käynyt. Samalla parannetaan esteettömyyttä kirkon sisääntuloon. Hanke tarvitsee Museoviraston ja kirkkohallituksen hyväksynnän.

Suunnitelmat sadevesikourujen asentamisesta rakennukseen sekä salaojituksista ja sadevesien poisjohtamisesta on laadittu ja rakennuslupa haetaan vuonna 2024. Toteutus olisi vuonna 2025.

2007611, Hirvensalon seurakuntakeskuksen peruskorjaus, 2 500 000 €

Rakennuslupa vanhan rakennuksen purkamiseksi ja uuden seurakuntakeskuksen rakentamiseksi saatiin 11.5.2023 ja yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi hankkeen ja antoi sille määrärahat kokouksessaan 15.6.2023. Vanha rakennus puretaan lukuun ottamatta vanhan kirkkosalin sisäseiniä ja muotoa ja tilalle rakennetaan uusi seurakuntakeskus, jossa laajempi ja monikäyttöisempi kirkkosali.

Rakennustyöt ovat alkaneet elokuussa 2023 ja rakennustyöt valmistuvat helmikuussa 2025. Irtoalustus ja käyttöönotto suoritetaan keväällä 2025, jolloin toiminta voidaan aloittaa kesällä tai syksyllä 2025. Taideteos asennetaan kesällä 2025.

Hanketta on rahoitettu hautainhoitorahaston antamalla lainalla.

2010073, Maarian kirkon sisäkorjaukset, 900 000 €

Maarian kirkon sisäilman laadusta tuli valituksia, jonka perusteella kiinteistöpalvelut tilasivat kohteeseen sisäilmatutkimuksen vuoden 2018 talvella. Tutkimusten perusteella kirkkosalin ja sakariston lautalattian alla olevat puru- ja mineraalivillaeristeet ovat kosteusvaurioituneet. Ilmavuodoista johtuen lattian alta kulkeutuu mikrobeja kirkkotilaan, jotka voivat aiheuttaa haittaa herkistyneille.

Kosteusvauriot johtuvat todennäköisesti siitä, kun kirkosta on vuosikymmeniä sitten poistettu räystäskourut ja -syöksyt, jolloin katolta valuva vesi on kastanut kirkon sokkelin ja seinien alaosat ja vesi kulkeutunut kirkon lattian alle. Pari vuotta sitten kirkkoon asennettiin uudet räystäskourut ja -syöksyt, joten sadeveden kulkeutuminen katolta maahan ja lattian alle on nyt estetty.

Korjaustoimenpiteenä tulee purkaa nykyinen lautalattia ja poistaa kostuneet ja vaurioituneet eristeet ja sen jälkeen rakentaa lattiat uudestaan. Samalla rakenteet tiivistetään. Maarian seurakunta on toivonut myös etuosan penkkien poistoa. Penkit poistetaan kirkkosalin lattian peruskorjauksen myötä. Ilmanvaihtoa kirkossa pyritään parantamaan avaamalla tuuletusteitä yläkatosta ulos. Lisäksi Maarian seurakunta on esittänyt toiveen Maarian kirkon toiminnallisista muutoksista, jotka sisältävät mm. uudet WC-tilat ja keittiötilat. Vuoden 2024 aikana on tarkennettu sisäilmakorjausten suunnitelmia ja on laadittu suunnitelmat toiminnallisista muutoksista. Suunnitelmia on esitelty rakennusvalvonnalle ja Museovirastolla ja tavoitteena on jättää rakennuslupahakemus syksyllä 2024.

Runosmäen Monitoimitalo valmistuu helmikuun lopussa 2024 ja kirkkosalin urut valmistuvat loppusyksystä 2024. Siten tavoitteena on aloittaa Maarian kirkon peruskorjaus tammikuussa 2025 ja kirkko olisi poissa käytöstä vähintään puolen vuoden ajan. Väistötilana

toimivat tällöin Runosmäen monitoimitilan lisäksi Kärsämäen kappeli ja Maarian pappilan talli. Vuoden 2024 aikana on teetetty Maarian kirkosta rakennushistoriallinen selvitys tukemaan kirkon peruskorjausta.

2003301, Piikkiön kirkon katon peruskorjaus, 50 000 €

Keväällä 2015 todettiin kirkon katon vuotavan paikoin. Katto tarkastettiin, jolloin todettiin vanhojen kattotiilien olevan osittain rikki ja erittäin kuluneita ja hauraita. Katon paikkauksen yhteydessä kattorakenteita avattiin varmuuden vuoksi jonkin verran, jolloin huomattiin, että tiilikaton alle oli jätetty vanha puupaanukatto. Paanukatto ja ruodelaudat ovat paikoitellen lahonneet.

Vaikka kirkon katto paikattiin ja vesivuodot loppuivat, vuosi katto uudestaan kesällä 2018. Vuoto paikattiin. Katon uusimista on siirretty, koska paikkaukset ovat toistaiseksi onnistuneet ja vuotoja ei ole nyt esiintynyt.

Museovirasto on tehnyt aiemmin katselmuksen paikan päällä ja silloisen katselmuksen perusteella keskusteltiin, että uusi kattomateriaali olisi todennäköisesti konesaumattu pelti. Keväällä 2020 Museovirasto antoi kattorakenteesta kuitenkin virallisen lausunnon ja sen perusteella kirkkoon tulisi palauttaa puupaanukatto eli tehdä kokonaan uusi puupaanukatto.

Kiinteistöpalvelut jatkavat neuvotteluja Museoviraston kanssa kattorakenteesta, koska puupaanukatto on noin kaksi kertaa kalliimpi hankintakustannuksiltaan. Lisäksi katon ylläpitokulut ovat puupaanukatolla tervausten myötä huomattavasti kalliimmat kuin peltikatolla. Vanha tiilikatto ja vanha paanukatto tulee joka tapauksessa poistaa. Varsinaiset kattotuolit ovat ehjät. Kattokorjauksen suunnittelu- ja selvitystyö suoritetaan vuonna 2025. Katon peruskorjaus suoritetaan siten vuonna 2026. Rakennushistoriaselvitys, joka palvelee korjaustöiden suunnittelua ja suorittamista, on valmistunut.

Koska Piikkiön seurakunta esittää kirkon kokonaisvaltaisen uudistamissuunnitelmien aloittamista, on katon uusiminen syytä suorittaa samassa yhteydessä. Myös toiminnallisten muutosten suunnittelu toteutettaisiin vuonna 2025 ja rakennustyöt vuonna 2026. Äänenvaihtoa parannetaan samassa yhteydessä.

2008618, Piikkiön kirkon uudistus, 100 000 €

Piikkiön seurakunta esittää Piikkiön kirkon sisätilojen uudistusta kirkon monipuolisemman toiminnan mahdollistamiseksi. Tavoitteena on uusien kirkkotekstiilien hankinta, uusien äänentoistojärjestelmien ja audiovisuaalisten laitteiden hankinta. Kirkon takaosan penkkien poisto on saanut jo museoviraston hyväksynnän. Esteettömän WC-tilan toteuttamista tutkitaan. Kirkkotekstiilejä hankitaan vuonna 2025.

Koko kirkosta on tehty rakennushistoriallinen selvitys auttamaan tulevaisuuden suunnitelmissa ja selvitys valmistui vuonna 2024. Tämän jälkeen voidaan aloittaa kirkon uudistuksen suunnittelu ja sen jälkeen kirkon sisätilojen uudistaminen. Tavoitteena on aloittaa suunnittelu vuoden 2025 aikana, jolloin toteutus olisi vuonna 2026.

2007630, Toimitalon peruskorjaus, 600 000 €

Toimitalon rakennus on valmistunut vuonna 1956 ja rakennuksen putkistot ovat pääsääntöisesti alkuperäisiä. Useampana vuotena on viemäriverkostossa ollut tukoksia ja vuoden 2020 aikana on ollut jo useita putkirikkoja, joista on aiheutunut vesivahinkoja ja korjaustöitä. Vesivahingot ovat hankaloittaneet niin omien työntekijöiden kuin vuokralaistenkin työskentelyä talossa. Vesivahingot jatkuvat, jollei putkistoja korjata.

Vuoden 2022 keväällä kartoitettiin putkistot ja tehtiin kuntoselvitys. Varsinainen suunnittelun piti alkaa vuonna 2023 mutta suunnittelua siirretään, kunnes koko rakennuksen toiminnot saadaan mietittyä ja Aninkaistenkatu 1 uusi asuinrakennus on valmistunut.

Tavoitteena on suunnitella toimitalon toiminnot uudelleen siten, että huomioidaan nykyaikainen hybridityöskentely toimistoissa. Lisäksi asiakaspalvelu sijainti ja laajennus tulee tutkia uudestaan samoin kuin seurakunnalliset kokoontumistilat. Tilojen suunnittelu aloitetaan loppuvuodesta 2024.

Toimitalon vesikatto on alkuperäinen ja viime vuosina on ollut useita vuotokohteita. Vuodot on saatu paikattua toistaiseksi, mutta ne aiheuttivat haittaa ja kustannuksia sisätiloihin. Siten suunnitelmissa on uusia vesikatto tarpeellisilta osilta. Keväällä 2022 katolle tehtiin kuntotarkastus, jonka perusteella varsinkin katon vesikatteen alapuolinen tuuletus on puutteellinen ja aiheuttaa kondenssivesivaurioita rakenteisiin. Paikoin vesikatteessa on halkeamia mutta niitä saadaan toistaiseksi paikattua erilaisilla tiivistysmassoilla.

Kun vesikatto uusitaan, tulee samalla uusittavaksi yksi ilmanvaihtokone. Nykyinen kone on käyttöikänsä päässä ja sitä ei saada vaihdettua ilman vesikaton aukaisua. Samalla tutkitaan katon varustaminen aurinkopaneeleilla.

Koska toimitalossa on tarpeen suorittaa kokonaisvaltainen peruskorjaus, on syytä keskittää vesikaton ja IV-koneen uusinta samaan yhteyteen, jolloin on tiedossa toiminnallisten muutosten vaikutukset tekniikkaan. Myös ikkunat, välipohja-, yläpohja- ja ulkoseinärakenteet tulee tutkia, jotta sisäilman parantamiseen

tarvittavat korjaukset saadaan suoritettua peruskorjauksen yhteydessä.

Tutkimuksia ja suunnittelua jatketaan vuonna 2025 siten, että rakennuslupahakemus pystyttäisiin jättämään vuoden 2026 alussa ja rakennustyötkin voidaan aloittaa vielä vuoden 2026 aikana.

2011926, Toimitalon sisäpihan kansi peruskorjaus, 1 000 000 €

Aninkaistenkatu 1 -rakennuksen purun ja uudisrakentamisen toteutuksen yhteydessä uusitaan pihakansi, joka rahoitetaan seurakuntayhtymän investointina.

2009682, Littoisten uusi lasten ja nuorten talo, 500 000 €

Littoisten seurakuntatalo on rakennettu 1954. Rakennus on kaksikerroksinen ja laajuudeltaan 500 m². Vuonna 1995 korjattiin rakennuksen sisäpintoja, mutta muuta peruskorjausta ei ole tehty.

Talon vesi- ja viemäriputkisto on alkuperäinen ja ovat käyttöikänsä päässä. Talvella 2017 yksi viemäriputki halkesi ja alustavan tarkastuksen perusteella on syytä pelätä, että lisää putkirikkoja on todennäköisesti tulossa. Mikäli rakennukseen tehdään pelkkä putkistosaneeraus, on alustava kustannusarvio n. 300 000 €. Arvioon sisältyy asbestipurut sekä rakennuksesta puuttuvan inva-wc:n rakentaminen.

Todennäköistä kuitenkin on, että putkistosaneerauksen yhteydessä ilmenee muita yllättäviä korjauskohtia ja tällöin kustannusarvio saattaa helposti nousta niin korkeaksi, että rakennuksen korjaaminen ei ole järkevää. Lisäksi vanha rakennus on erittäin esteellinen.

Tämän perusteella kiinteistöpalvelut on esittänyt, että vanha rakennus puretaan ja rakennetaan tilalle pienempi seurakuntakoti ja yritetään kaavoittaa osa vieressä olevista alueista omakotitonteiksi. Kaarinan seurakunta on myös samaa mieltä asiasta.

Kiinteistöpalvelut neuvottelivat Kaarinan kaupungin kanssa mahdollisuudesta purkaa vanha rakennus ja laatia alueella uusi asemakaava, joka mahdollistaisi uuden seurakuntatalon rakentamisen ja lisäksi yhden pienkerrostalon ja seitsemän omakotitalon rakentamisen. Näiden tonttien myynnillä saataisiin osin rahoitettua uutta seurakuntarakennusta.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi vuoden 2022 lopulla esityksen hakea asemakaavanmuutosta alueelle ja esitys on toimitettu Kaarinan kaupungille. Rakennuksen suunnittelu on aloitettu ja hankesuunnitelman eri vaihtoehtojen jälkeen on yhdessä Kaarinan seurakunnan kanssa päädytty ratkaisuun, jossa rakennus on kaksikerroksinen ja laajuudeltaan n. 350 krs-m².

Kaavoitus on käynnistetty. Varsinainen suunnittelu aloitetaan loppuvuonna 2024 ja tavoite on saada rakennuslupa alkuvuodesta 2025. Tällöin vanhan rakennuksen purku ja uuden rakennuksen rakentaminen voisi alkaa syksyllä 2025 ja hanke olisi valmis kesällä 2026. Kaarinan seurakunnan toiminnan kannalta uusi rakennus profiloituu lasten ja nuorten käyttöön, joten rakennuksen työnimeksi tulisi Littoisten lasten ja nuorten talo.

2007618, Heinänokan leirialueen kehittäminen, 2 000 000 €

Kirkkovaltuusto hyväksyi kokouksessaan 15.6.2023 leirikeskusten rakennustoimikunnan laatiman leirikeskusten kehittämissuunnitelman. Sinapin leirikeskus laitetaan myyntiin.

Heinänokan alueen täyspainoinen kehittäminen ja suunnittelu aloitetaan, kun Sinapin myynti on edennyt. Tavoitteena on toteuttaa Heinänokkaan uudet rakennukset vaiheittain. Ensimmäiseksi uusi majoitusrakennus ja siihen liittyvä keittiö ja ruokailutila. Samalla tutkitaan, voidaanko vanha ruokalarakennus peruskorjata kokoontumistilaksi. Tämän jälkeen mietitään lisämajoitusrakennusten tarvetta ja mahdollisen leirikirkon tarvetta.

2011944, 2025 Taide- ja sakraaliesineiden hankinta, 20 000 €

Taide- ja sakraaliesineiden hankintaa varten on vuosittain talousarviossa varattu 20 000 €. Määrärahaa on esitetty nyt saman verran eli 20 000 € vuodelle 2025.

2005131, Uittamon seurakuntakodin kehittäminen, 20 000 €

Uittamon seurakuntakoti on osa K Oy Uittamon Ostolaa. Rakennus on valmistunut 1960-luvun lopussa ja seurakuntatiloissa on tehty peruskorjaus vuonna 1990. Seurakuntakodin tilojen laajuus on n. 350 m² ja koko rakennuksen n. 1.200 m². Seurakuntayhtymän osuus yhtiöstä on n. 30 %. Yhtiössä on kolme osakasta.

Rakennus on tyhjentyä käyttäjistä ja rakennuksessa on enää seurakunnan ja fysioterapian tilat käytössä. Yhtiön pääosakas onkin miettinyt rakennuksen ja tontin kehittämistä ja ottanut yhteyttä myös seurakuntayhtymään. Nykyinen rakennus on vanha ja huonossa kunnossa lukuun ottamatta seurakuntatiloja. Mikäli rakennus säilytetään, on siihen tulossa mittavat peruskorjaukset tulevaisuudessa ja yhtenä kiinteistöyhtiön osakkaana seurakuntayhtymän on otettava osaa niihin.

Tavoitteena on purkaa nykyiset rakennukset ja hakea tontille asemakaavanmuutos, jolla mahdollistettaisiin kahden 6–8-kerroksisen asuinkerrostalon ja seurakuntatilojen rakentaminen.

Kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 25.4.2023 hankkeen ja siihen liittyvät kauppakirjaluonnokset. Mikäli asemaakaavan muutos

onnistuu, saa seurakuntayhtymä entisen omistuksensa osuuden verran lisääntyneestä rakennusoikeudesta myytäväksi ja mahdollisuuden vuokrata tai ostaa uudet seurakuntatilat uudesta rakennuksesta. Martinseurakunnan seurakuntaneuvosto on linjannut, että kyseiselle tontille kerrostalon alakertaan ei tarvita seurakuntatilaa, vaan toiminnallinen tila tarvitaan jostain muualta lähialueelta.

Tavoitteena on saada asemakaavanmuutos kaupungin käsittelyyn vuoden 2024 aikana, jolloin rakennuksen purkulupa ja rakennuslupa voidaan saada vuoden 2025 lopulla. Uuden rakennuksen rakentaminen olisi vuosina 2025–2026, jolloin seurakunnalle tulee etsiä väistötilat rakentamisen ajaksi. Esitetty investointikustannus varataan väistötilassa tarvittaviin muutoksiin.

2009719, Piikkiön uusi seurakuntatalo, 3 500 000 €

Piikkiön seurakuntatalon käyttäjiltä tuli vuosina 2020 ja 2021 ilmoituksia lisääntyneistä sisäilmaongelmista, jonka perusteella kiinteistöpalvelut teettivät rakennukseen sisäilmatutkimukset ja kuntokartoituksen.

Tutkimusten tulosten perusteella rakennuksessa on laajoja rakenne- ja kosteusvaurioita. Lisäksi vanha rakennuksen osa on varustettu pelkästään poistoilmapuhaltimilla, jolloin alipaine vetää haitallista mikrobipitoista ilmaa rakenteiden sisältä sisäilmaan. Vanha rakennusosa suljettiin kesällä 2021 käytöltä ja uusi rakennusosa ylipaineistettiin, jotta sitä voidaan toistaiseksi käyttää.

Rakennuksen peruskorjauksesta laadittiin suunnitelmat, jotka valmistuivat keväällä 2022. Suunnitelmien mukaan rakennusta pitäisi purkaa laajalti, jotta vaurioituneet rakenteet saadaan poistettua ja virheellisesti tehdyt rakenteet purettua. Lisäksi ilmanvaihto tuli uusiksi rakennuksessa kokonaan.

Peruskorjauksesta laadittiin kustannusarvio ja kustannusarvio oli hintava ollen n. 2,9 M € eli n. 3 000 €/m² (Alv 0).

Koska peruskorjauksesta tulee erittäin kallis ja korjauksiin liittyy riskitekijöitä ja edelleen ollaan vanhan rakennuksen "vankeina", päätti Kiinteistöpalvelut teettää suunnitelmat myös vaihtoehdosta purkaa seurakuntakeskus ja rakentaa tilalle uusi.

Uuden rakennuksen suunnittelusta pidettiin pienimuotoinen arkkitehtikilpailu. Kilpailun voitti virolainen arkkitehtitoimisto. Kilpailun suunnitelmia muokattiin laajuudeltaan pienemmiksi ja samalla Piikkiön seurakunnan toimintaan sopiviksi. Uuden rakennuksen kustannusarvio on nyt 4,3 M€.

Uuden rakennuksen suunnittelu on suoritettu ja rakennuslupa saatiin keväällä 2024. Vanhan rakennuksen purku ja uuden rakennuksen rakentaminen voisi alkaa loppukesällä 2024. Uusi rakennus olisi valmis syksyllä 2025.

2011946, Hannunniitun srk-talon tontin kehittäminen, 60 000 €

Hannunniitun srk-talon sisäilmassa todettiin puutteita vuonna 2018 ja puutteita on korjattu vuosien 2019 ja 2020 alun aikana. Tilanne on nyt hallinnassa, mutta rakennuksen käytön varmistamiseksi on syytä varata määrärahoja, mikäli ongelmia edelleen esiintyy. Rakennuksen tulevaisuuden ratkaisua varten tulee rakennuksesta teettää rakennushistoriaselvitys. Vaihtoehtoina ovat rakennuksen peruskorjaus tai tontin kaavoittaminen sekä rakennuksen purkaminen ja uuden seurakuntatilan rakentaminen kerrostalon alakertaan.

2009683, Kunstenniemen majoitusrakennusten peruskorjaukset ja majojen vesikattokorjaukset, 300 000 €

Leirialueiden kehittämisen rakennustoimikunta on laadittanut arkkitehtisuunnitelmat Kunstenniemen leirialueen majoista Kunstenpää ja Kunstenkari. Suunnitelmien mukaan molempia rakennuksia laajennetaan siten, että niihin sijoitetaan enemmän WC- ja suihkutiloja. Majoitusrakennusten toiminnalliset muutokset suoritetaan pääosin vuonna 2024, mutta töiden loppuun saattaminen menee vuoden 2025 puolelle. Samalla uusitaan myös ruokalarakennuksen peltikatto ja muiden majojen vanhat huopakatot.

Syksyllä haetaan rakennusluvut ja työt pyritään aloittamaan vielä tämän vuoden puolella, jotta rakennukset olisivat valmiit ensi kesäksi. Mikäli tulee tarve lisämajoitustilojen saamiseen, voidaan uuden Kunstenmajan rakentaminen aloittaa vuonna 2026.

2011933, Kunstenniemen laitureiden korjaukset, 150 000 €

Kunstenniemessä on Tuominiemen laiturei tullut käyttöikänsä päähän ja se on syytä uusita arkkulaituriksi. Myös Kunstenpään vanha arkkulaituri tulee kunnostaa.

2008625, Jaanin asuintalojen peruskorjaus, 1 000 000 €

Jaanin asuintalojen alueella on käynnissä kaikkien rakennusten peruskorjaus, joka sisältää putkiremontin ja rakennusten lämmitysmuodon muutoksen. Työt on jo alueella aloitettu.

Seurakuntayhtymä omistaa alueella kaksi asuinkerrostaloa, jotka ovat valmistuneet vuonna 1970 ja niiden osalta peruskorjaus suoritetaan vuosina 2024 ja 2025.

Suunnitelmat on laadittu, rakennuslupa saatu ja kirkkoneuvosto hyväksyi hankkeen aloituksen ja valitsi urakoitsijan kokouksessaan 11.5.2023. Peruskorjauksen loppukustannusennuste on 6,3 M€ ja se

rahoitetaan säästetyillä asuintalovaroituksilla, joita on yli 2 M€. Loppu rahoituksesta katetaan hautainhoitorahastosta. Asukkaat on irtisanottu ja peruskorjaus on alkanut joulukuussa 2024. A-talo valmistuu marraskuussa 2024 ja B-talon maaliskuussa 2025. Vuoden 2025 puolella toteutuu kustannuksia noin 1 M€.

Peruskorjauksessa uusitaan rakennusten viemärit, vesijohdot ja sähköt sekä varustetaan rakennukset poistoilman lämmöntalteenotolla. Keittiöt ja pesuhuoneet peruskorjataan.

Investointivarat on esitetty Hautainhoitorahaston talousarviossa.

2010784, Nummen seurakuntakoti, Punaisen tuvan peruskorjaus, 200 000 €

Nummen seurakuntakodin Punaiseen tupaan havaittiin sisäilmaongelmia vuonna 2022 ja syksyllä 2022 tilattiin kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus. Tutkimusraportti valmistui alkuvuodesta 2023. Tutkimusraportin mukaan rakennuksen rakenteet ovat pääosin hyvässä kunnossa, mutta tutkimuksessa löydettiin kuitenkin kosteusvaurioindikaattoreita, minkä pohjalta raportti suosittelee rakennuksen laajaa peruskorjaamista.

Peruskorjauksessa uusitaan koko alapohjarakenne, kattovesien ohjaus uusitaan, ilmavuodot tulee tiivistää rakenteista ja samalla rakennukseen tulisi tehdä keskitetty tulo- ja poistoilmanvaihto. Myös ikkunat ja ulko-ovet tulisi uusida.

Peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä tulee pohtia myös tulevaa rakennuksen käyttötarkoitusta. Nykyisellään tiloja käyttää partio mutta voitaisiinko partiotilat keskittää navettarakennukseen, jos sinne rakennetaan WC-tilat. Tällöin Punainen tupa voisi toimia jopa asuntona tai muuna kokoontumistilana.

Suunnitelmat laadittaisiin loppuvuonna 2024 ja peruskorjaus voisi alkaa keväällä 2025.

2011937, Henrikin kirkon ulkopuoliset korjaukset, 300 000 €

Kiinteistöpalveluille on tullut sisäilman laadusta kommentteja, joiden perusteella tehdyt tutkimukset mahdollisista kosteusvaurioista valmistuvat syksyllä 2023. Vuonna 2024 poistetaan kirkkosalin IV-kanavien kuitulähteet sekä puhdistetaan IV-kanavat. Vuonna 2025 tulee vielä uusia ulkoseinärakenteita ja parantaa piha-alueiden kallistuksia siten, että pintavedet johdetaan pois päin rakennuksesta.

2011938, Henrikin kirkon kirkkosalin valaistuksen uusinta, 60 000 €

Kirkkosalin valaistus on riittämätön eikä palvele seurakunnan tarpeita. Valaistus on tarkoitus uusida vuonna 2025.

2011977, Paattisten kirkon äänentoiston päivitys, 70 000 €

Paattisten kirkon äänentoistossa on ollut ongelmia, joiden johdosta äänentoistojärjestelmä tulee päivittää.

2011978, Katariinan pappilan esteettömyyden parantaminen, 50 000 €

Katariinan pappilan alueella esteettömyys on puutteellinen, minkä takia esteettömyyttä tulee parantaa. Toimenpiteet kartoitetaan ja suunnitellaan vuoden 2024 aikana ja toteutetaan vuonna 2025.

2011978, Nummen seurakuntakodin esteettömyyden parantaminen, 50 000 €

Nummen seurakuntakodin alueella esteettömyys on puutteellinen, minkä takia esteettömyyttä tulee parantaa. Toimenpiteet kartoitetaan ja suunnitellaan vuoden 2024 aikana ja toteutetaan vuonna 2025.

2011928, Pernon asuintalojen peruskorjaus ja kuntotutkimukset, 20 000 €

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymällä on Pernossa kolme asuintaloa sekä Paakarlan seurakuntakeskus, joissa on yhteensä 84 asuntoa. Pernon asuintalot on rakennettu vuonna 1971.

Rakennuksissa ei ole tehty mittavia peruskorjaustoimenpiteitä ja ongelmia on ollut mm. vesikattojen sekä vesijohtojen ja viemäreiden suhteen. Mikäli rakennukset säilyvät seurakuntayhtymän omistuksessa, tulee rakennusten kunto tutkia, jotta tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan määrittää ja korjaukset voidaan suunnitella. Tutkimuksia suoritetaan vuoden 2025 aikana, jolloin korjaukset voidaan suunnitella vuonna 2026 ja korjaustyöt voidaan suorittaa vuosina 2027 ja 2028.

Investointivarat on esitetty Hautainhoitorahaston talousarviossa.

2011922, Varissuon asuintalojen peruskorjaus, 50 000 €

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymällä on Varissuolla neljä asuinkerrostaloa, joissa on yhteensä 237 asuntoa. Varissuon asuintalot ovat valmistuneet vuosina 1979 ja 1980.

Rakennusten vesikatot on uusittu vuonna 2022 ja myös ikkunat on uusittu. Rakennuksen julkisivuista on tehty kuntotutkimus vuonna 2023, jonka mukaan korjaustyöt tulee suorittaa vuosina 2025 – 2027. Pelkän julkisivukorjausten lisäksi tulisi selvittää asuintalojen mahdollinen muu korjaustarve, jotta tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan määrittää ja korjaukset voidaan suunnitella. Tutkimuksia suoritetaan vuoden 2025 aikana, jolloin korjaukset voidaan suunnitella vuonna 2026 ja korjaustyöt voidaan suorittaa vuosina 2027 ja 2028.

Investointivarat on esitetty Hautainhoitorahaston talousarviossa.

Yleistä

Edellä olevat selvitykset sekä liitteenä oleva taulukko eri vuosina tarvittavista määrärahoista ovat suuntaa antavia ja ne tarkistetaan vuosittain. Kaikki luetellut rakennus- ja korjauskohteet ovat olleet tai tulevat vielä erilliseen käsittelyyn ennen niiden toteuttamista.

Lisäksi Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymällä on käynnissä As Oy Turun Aninkaistenkatu 1 -hanke, jossa toimitalon tontin määräalalle toteutetaan 74 asuntoa, kokoontumistiloja ja pysäköintipaikkoja kellariin. Rakennustyöt ovat käynnissä. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 19,45 miljoonaa euroa, josta vuonna 2025 toteutuu 11 miljoonaa euroa. As Oy:llä on pankin lainapäätös 13,3 miljoonan euroon asti.

Seurakuntayhtymä omistaa Aninkaistenkadun, Eerikinkadun ja Multavierunkadun rajaamalla alueella yhteensä viisi rakennusta ja niiden maapohjan:

- entisen veroviraston käytössä ollut rakennus Aninkaistenkadulla
- seurakuntayhtymän toimitalo Eerikinkadulla
- sisäpihalla oleva matala rakennus, jossa juhlasali ja keskusrekisterin tilat
- Nuortentalo Eerikinkadulla
- asuinkerrostalo Eerikinkadun ja Multavierunkadun kulmauksessa.

Kiinteistöpalvelut on suunnitellut asemakaavan muutosta koko alueelle. Koska kaavamuutos kestää todennäköisesti vuosia ja Aninkaistenkadun kiinteistölle on vaikeaa saada vuokralaisia siksi aikaa, on päätetty kehittää ensiksi Aninkaistenkadun kiinteistö asuinkäyttöön. Katutason liiketilojen paikalle voitaisiin sijoittaa uudet tilat seurakunnalliseen käyttöön.

Esitys Kiinteistöjohtokunta hyväksyy omalta osaltaan kiinteistöpalveluiden investointiesityksen vuoden 2025 talousarvioon ja lähettää sen edelleen yhteisen kirkkoneuvoston hyväksyttäväksi.

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet

Liite 14 Kiinteistötoimen investoinnit 2025

Kunstenpään ja Kunstenkarin laajennukset ja rakentaminen

186/03.03.01.00/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 44

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto perusti kokouksessaan 18.11.2021 leirikeskusten rakennustoimikunnan tehtävänä antaa kokonaisvaltainen esitys seurakuntayhtymän leirikeskusten kehittämistä. Osana tätä työtä rakennustoimikunta on hyväksynyt suunnitelmat Kuntenniemen leirialueen majojen Kunstenpää ja Kunstenkari laajentamisesta ja antanut tehtäväksi kiinteistöpalveluille teettää erityissuunnitelmat ja kilpailuttaa rakentaminen.

Suunnitelmien mukaan molempia rakennuksia laajennetaan siten, että niihin sijoitetaan enemmän WC- ja suihkutiloja ja yksi uusi majoitushuone. Suunnitelmissa on huomioitu lisäksi rakennusten esteettömät sisäänkäynnit ja wc-tilat. Suunnitelmat ovat esityslistan liitteenä.

Kiinteistöpalvelut teetti hankkeeseen liittyvät erityissuunnitelmat ja päätti kilpailuttaa laajennusurakat yhtenä kokonaisurakkana, jossa yksi urakoitsija vastaa yhdellä sopimuksella molempien majojen laajentamisen rakentamisesta sisältäen rakentamisen ja LVIS-työt.

Hankkeesta on järjestetty kansallinen kilpailutus jättämällä tarjouspyyntö 3.7.2024 hankintailmoitukset.fi sivustolla. Tarjousaika päättyi 15.8.2024. Hankkeelle on haettu rakennuslupaa. Rakennuslupa on myönnetty ja lainvoimainen.

Laajennusten rakentaminen toteutetaan kiinteistötoimen investoinnilla ”2009683 Majoitusrakennusten peruskorjaukset” vuoden 2024 talousarviossa kohteelle varatulla 500.000,00 euron määrärahalta.

Lapsivaikutusten arviointi: Hankkeen toteuttamisella on kirkkojärjestyksen 23. luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia. Kuntenniemen leirikeskuksessa järjestetään monipuolista päivä- ja leiritoimintaa lapsille- ja nuorille.

Esitys Kiinteistöjohtokunta päättää

1. hyväksyä Kunstenkarin ja Kunstenpään majojen laajentamisen,

Kiinteistöjohtokunta

§ 44

27.08.2024

sen suunnitelmat ja kustannusarvion.
2. antaa rakentamisen aloitusluvan

Päätös

Esityksen mukana.

Liitteet

Liite 15 Pohjapiirustus Kunstenkari 6.6.2024

Liite 16 Pohjapiirustus Kunstenpää 6.6.2024

Liite 17 Asemapiirustus Kunstenniemi 6.6.2024

Kunstenpään ja Kunstenkarin laajennusten urakoitsijavalinta

186/03.03.01.00/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 45

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto perusti kokouksessaan 18.11.2021 leirikeskusten rakennustoimikunnan tehtävänä antaa kokonaisvaltainen esitys seurakuntayhtymän leirikeskusten kehittämistä. Osana tätä työtä rakennustoimikunta on hyväksynyt suunnitelmat Kuntenniemen leirialueen majojen Kunstenpää ja Kunstenkari laajentamisesta ja antanut tehtäväksi kiinteistöpalveluille teettää erityissuunnitelmat ja kilpailuttaa rakentaminen.

Kiinteistöpalvelut teetti hankkeeseen liittyvät erityissuunnitelmat ja päätti kilpailuttaa laajennusurakat yhtenä kokonaisurakkana, jossa yksi urakoitsija vastaa yhdellä sopimuksella molempien majojen laajentamisen rakentamisesta sisältäen rakentamisen ja LVIS-työt.

Kansallinen hankintailmoitus julkaistiin 3.7.2024 hankintailmoitukset.fi sivustolla. Tarjousaika päättyi 15.8.2024. Määräaikaan mennessä hankintailmoituksen.fi sivustolle jätettiin seitsemän tarjousta. Edullisimman tarjouksen kohteen rakentamisesta jätti [REDACTED]. Urakkasumma on [REDACTED] Syyskuun alussa voimaan astuvan uuden arvonlisäverokannan (25,5 %) myötä verollinen tarjoushinta on [REDACTED] Tarjousvertailu ja avauspöytäkirja on esityslistan liitteenä.

Tarjouksen selonottoneuvottelut järjestettiin 26.8.2024. Hankkeelle on haettu rakennuslupaa. Rakennuslupa on myönnetty ja lainvoimainen.

Lapsivaikutusten arviointi: Hankkeen toteuttamisella on kirkkojärjestyksen 23. luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia. Kuntenniemen leirikeskuksessa järjestetään monipuolista päivä- ja leiritoimintaa lapsille- ja nuorille.

Esitys Kiinteistöjohtokunta päättää
1. hyväksyä saadut urakkatarjoukset ja valitsee hankkeen urakoitsijaksi [REDACTED]
2. valtuuttaa kiinteistöjohtajan allekirjoittamaan urakkasopimukset ja muut tähän rakennushankkeeseen liittyvät sopimukset.

Kiinteistöjohtokunta § 45 27.08.2024

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet

Liite 18 Kunstenniemi tarjousten avauspöytäkirja ja tarjouskoonti
15.8.2024

Päätösesitys seurakuntayhtymän vähennettävistä ja kehitettävistä tiloista kiinteistöstrategiakaudella 2021 – 2024

273/03.03.00.00/2022

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 46

Esittelijä

Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely

Uuden kiinteistöstrategian kaudelle 2025 – 2028 laatimisen yhteydessä on tärkeää tehdä katsaus edellisen strategiakauden 2021 – 2024 tavoitteisiin ja niissä saavutettuihin tuloksiin. Tavoitteena on käyttää loppuvuosi 2024 vielä näiden tulosten edistämiseen. Uusi päivitetty kiinteistöstrategia tulee laatia vuoden 2024 loppuun mennessä.

Yhteinen kirkkoneuvosto on kokouksessaan 7.9.2023 käsitellyt seurakunnallisten tilojen vähentämistä ja päättänyt pyytää lausuntoja seurakunnilta asiasta. Lausunnot tuli antaa 20.10.2023 mennessä.

Kiinteistöjohtokunta on kokouksissaan 27.10.2023 ja 8.11.2023 käsitellyt lausuntoja ja esitystä toiminnallisten kiinteistöjen vähentämisestä. Asiasta käytiin keskustelua ja valmistelua jatkettiin, mutta esitystä tilojen vähentämisestä ei viety yhteiseen kirkkoneuvostoon eikä yhteiseen kirkkovaltuustoon, koska katsottiin, etteivät esitykset olleet vielä riittävän kypsiä vietäväksi päätäntään.

Kiinteistöjohtokunta on kokouksessaan 18.1.2024 keskustellut menettelytavasta, miten voimassa olevan kiinteistöstrategian mukaisia tavoitteita jatkoyöstetään, jotta tarvittavat päätökset saadaan tehtyä. Kokouksessa sovittiin, että kiinteistöpalvelut tarkentavat päätösesitystä mm. tilojen teknisen kunnon ja korjausvelan näkökulmasta. Esityksessä huomioidaan myös tällä hetkellä valmistelussa ja käynnissä olevien rakennushankkeiden ja kaavoitushankkeiden tilanne, jotka käytiin läpi kiinteistöjohtokunnan kokouksissa 18.1.2024 ja 15.2.2024.

Yhteiselle kirkkovaltuustolle esiteltiin kiinteistöstrategian tilannetta 2.5.2024 seminaarissa, jossa myös avoimesti keskusteltiin ja käsiteltiin kiinteistöjen tilannetta ja niiden kehittämistä osallistavana työpajatyöskentelynä.

Suoritetun jatkovalmistelun perusteella Kiinteistöpalvelut esittää, että vähennettävät ja kehitettävät kiinteistöt jaetaan kolmeen ryhmään seuraavasti:

Kiinteistöjohtokunta

§ 46

27.08.2024

1. kiinteistöt, joista luovutaan ja joiden luopumistoimenpiteiden valmistelu aloitetaan
2. kiinteistöt, joista luovutaan, kun toiminta saadaan uudelleen järjesteltyä
3. kehitettävät kiinteistöt, joiden ratkaisua vielä tutkitaan ja joiden nykyinen käyttöaste ja/tai tekninen kunto eivät täytä yleisiä toiminnallisille kiinteistöille asetettuja tavoitteita.

Tavoitteena on, että päätökset strategiakauden 2021 – 2024 mukaisista seurakunnallisten tilojen vähentämisistä tehdään yhteisessä kirkkoneuvostossa 19.9.2024 ja yhteisessä kirkkovaltuustossa 24.10.2024. Asia käsitellään myös operatiivisessa johtoryhmässä.

Esitys, jossa kiinteistöt on jaoteltu ryhmiin ym. mukaisesti ja jossa jaottelua on perustelu, on liitteenä. Seurakunnalle, jonka alueella vähennettävä kiinteistö sijaitsee, suoritetaan erikseen määritettävä kertakorvaus, jos toiminta siirretään toiseen muussa käytössä olevaan omaan tilaan tai jos toiminnasta luovutaan eikä korvaavia tiloja järjestetä.

Esitys

Kiinteistöjohtokunta päättää esittää yhteiselle kirkkoneuvostolle, että osasta seurakunnallisia tiloja luovutaan ja että osia kehitetään esittelyn ja liitteenä olevien esitysten mukaisesti. Kiinteistöjohtajalle annetaan valtuus edistää kaikkia kohtien 1 – 3 mukaisia asioita, kuitenkin niin, että lopulliset päätökset luopumisista ja ulosvuokrauksista tuodaan päätettäväksi asiaan kuuluvaan päättävään foorumiin.

Päätös

Esityksen mukaan.

Liitteet

Liite 19 Esitys tilojen kehittämiseksi ja vähentämiseksi
27.08.2024

Lasten muistolehdon hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma sekä tyhjän sylin muistopaikka
188/05.01.00.01/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 47

Esittelijä

Hautaus-toimen päällikkö Pekka Sorri

Esittely

Kiinteistöjohtokunta päätti kokouksessaan 14.2.2023 koko seurakuntayhtymän toimialuetta palvelevan tyhjän sylin muistopaikan perustamisesta Turun hautausmaalle. Samassa yhteydessä oli esillä, että alueen yhteyteen voitaisiin perustaa lasten muistolehto.

Hautaus-toimipalvelut on suunnitellut em. toiminnot hautausmaan koillisreunassa, kauniilla, loivalla mäntyrinteellä sijaitsevan lasten kertahautakorttelin U.5.5 alaosaan, paikkaan, johon aikaisemmin ei ole kaavoitettu hautoja. Muistolehto sijoittuu välittömästi lasten hautojen alapuolelle ja tyhjän sylin muistopaikka tästä noin 20 m rinnettä alaspäin sijaisevan asfaltoidun käytävän päähän, hautakorttelin U.9.9 luoteisrajan tuntumaan.

Muistolehtoon rakennetaan kivetty patio ja sille johtaa kivetty käytävä. Kiveyksen ylärinteen puolelle rakennetaan luonnonkivestä pengermuuri, jolla rinteiden kallistus saadaan oikaistua turvalliseksi. Pation muurin puoleiselle reunalle asennetaan lohkopintainen nimikivi, johon on mahdollista kiinnittää perhosen muotoinen laatta haudatun lapsen nimeä ja päivämääriä varten. Laatasta peritään hinnaston mukainen maksu ja kiinnitysoikeudesta alennettu maksu 50 €. Laatan kaiverruksen ja kiinnityksen omaiset tilaavat seurakuntayhtymän kilpailuttamalta yhteistyökumppanilta ja maksavat palvelusta sopimuksen mukaisen hinnan suoraan ko. yritykselle.

Muistolehdon varsinainen hauta-alue sijaitsee pation takana, hautausmaata rajaavan muurin puolella, loivassa rinteessä. Hauta-alueelle on kaavoitettu tila 108 vainajan tuhkalle. Muistolehtoon voidaan haudata vain alle 18-vuotiaana kuolleita lapsia, joiden vanhemmistä vähintään toinen on lapsen kuolinpäivänä ollut kirjoilla Turussa tai Kaarinassa. Vainajat haudataan tuhkattuna, ilman urnaa. Hautaus-tilanteessa omaiset eivät voi olla paikalla, eikä haudan tarkkaa sijaintia kerrota.

Tyhjän sylin muistopaikalle rakennetaan ulkoasultaan vastaava patio istutuksineen kuin lasten muistolehtoon. Pation lasten hauta-alueen

Kiinteistöjohtokunta

§ 47

27.08.2024

puoleiseen reunaan rakennetaan kahdesta luonnokivestä muistomerkki, johon kiinnitetään metallillaatta, jossa on teksti suomeksi ja ruotsiksi: ”Lapselle, jota emme koskaan saaneet. Lapselle jonka saimme vain hetkeksi”.

Sekä lasten muistolehdon että tyhjän sylin patiolle asennetaan penkki.

Eesitys

Kiinteistöjohtokunta puoltaa Turun hautausmaan korttelin U01.05.05 hautausmaakaavan täydentämistä lasten muistolehdon ja tyhjän sylin muistopaikalla edellä ja liitteissä esitetyllä tavalla ja lähettää kaavaehdotuksen ja siihen liittyvän käyttösuunnitelman edelleen kirkkoneuvoston kautta kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös

Kiinteistöjohtokunta ei ollut tyytyväinen lasten muistolehdon rajaamista hautapaikaksi vain niille lapsivainajille, joilla vähintään toinen vanhemmista on lapsen kuollessa ollut kirjoilla Turussa tai Kaarinassa. Hanke palautettiin uudelleen valmisteluun.

Liitteet

- Liite 20 Lasten muistolehto ja tyhjä syli, sijainti hautausmaalla
- Liite 21 Lasten muistolehto kivi
- Liite 22 Lasten muistolehto käyttösuunnitelma
- Liite 23 Lasten muistolehto suunnitelma
- Liite 24 Lasten muistolehto tuhkasijat
- Liite 25 Tyhjä syli suunnitelma
- Liite 26 Tyhjä syli, kivi

Sähköautojen latauspisteiden hankinta ja asennus

189/03.03.00.00/2024

Kiinteistöjohtokunta 27.08.2024 § 48

Esittelijä Kiinteistöjohtaja Kalle Luoma

Esittely Marraskuussa 2020 voimaan astunut laki edellyttää kevästä 2021 alkaen latausvalmiuden asentamista sekä uusiin pysäköintialueisiin että myös korjattaviin pysäköintialueisiin. Lain mukaan uuden tai laajamittaisesti korjattavan asuinrakennuksen yhteyteen on asennettava latauspistevalmius jokaista pysäköintipaikkaa varten, jos pysäköintipaikkoja on enemmän kuin neljä. Taloyhtiöiden osalta veloitteita sovelletaan hankkeisiin, joita koskevat lupahakemukset tulevat vireille 11.3.2021 alkaen.

Lakia on perusteltu Suomen hiilineutraaliustavoitteilla. Arvioiden mukaan vuoteen 2030 mennessä lain ansiosta Suomeen saataisiin noin 73 000–97 000 uutta latauspistettä ja 560 000–620 000 latauspistevalmiutta.

Laki koskee myös ei-asuinkäytössä olevia rakennuksia. Olemassa oleviin muihin rakennuksiin (ei-asuinrakennuksiin) tulee velvoite rakentaa vähintään yksi latauspiste, jos rakennuksen yhteydessä on yli 20 pysäköintipaikkaa joko rakennuksessa tai kiinteistöllä. Latauspisteen on oltava valmiina viimeistään 31.12.2024.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymällä on latauspistevervoitteeseen kuuluvia rakennuksia, joihin tulee toteuttaa latauspisteet seuraavasti:

- Aurelia
- Pyhän Katariinan kirkko ja hautausmaa
- Maarian pappila
- Kärsämäen hautausmaa
- Paattisten seurakuntatalo
- Kunstenniemen leirikeskus
- Turun hautausmaan huoltokeskus
- Ylösnousemuskappeli
- Poikluoman seurakuntatalo
- Kuusiston kirkko.

Kiinteistöpalvelut on kesällä 2024 kilpailuttanut latauspistetoimittajia. Saatujen tarjousten perusteella kiinteistöjohtaja esittää, että latauspisteet ym. kohteisiin tilataan edullisimman tarjouksen jättäneeltä Plugit Finland Oy:ltä hintaan 77.511,67 €, sis. alv 25,5 % (61.762,29 €, alv 0 %). Tarjousten vertailutaulukko on liitteenä.

Kiinteistöjohtokunta § 48 27.08.2024

Esitys Kiinteistöjohtokunta päättää tilata latauspisteet Plugit Finland Oy:ltä hintaan 77.511,67 €, sis. alv 25,5 % (61.762,29 €, alv 0 %).

Päätös Esityksen mukaan.

Liitteet Liite 27 Vertailutaulukko sähköautojen latauspisteet 26.8.2024

Kiinteistöjohtajan ja hautaustoimen päällikön päätökset

Kiinteistöjohtokunta § 49

Esittelijä

Esittely

Hautaustoimen päällikön päätökset:

- Krematorion vuosihuoltosopimus vuosille 2024 – 2027
- Ylösnousemuskappelin äänentoiston päivitys
- Pistoetikettien hankinta hoitohaudoille
- Kärsämäen hautausmaan rakennusten ja muurien pesu
- Hautamuistomerkkien ja -rakenteiden konservointipalvelut

Kiinteistöjohtajan päätökset:

- Martinkirkon aikakellon koneiston uusiminen
- Henrikinkirkon julkisivun korjaussuunnitelma
- Kastelujärjestelmän laitteet ja asennus
- Hirvensalon uuden seurakuntakeskuksen prosenttitaidehankinta
- Henrikinkirkon urkujen puhdistus ja viritys
- Aurelian sisäpihan kaiteen korotustyö ja IV-kanavien peltihattujen korjaus
- Aurelian pihakalusteiden hankinta

Esitys

Kiinteistöjohtokunta merkitsee asiat tiedokseen.

Päätös

Esityksen mukaan.

Kiinteistöjohtokunta

§ 50

27.08.2024

Muut asiat

Kiinteistöjohtokunta § 50

Ei muita asioita.

Kiinteistöjohtokunta

§ 51

27.08.2024

Seuraava kokous

Kiinteistöjohtokunta § 51

Eesitys

Johtokunta päättää seuraavan kokouksen ajankohdasta.

Päätös

Seuraava kokous pidetään 1.10.2024 klo 7.30 Henrikin kirkon Silmusalissa.

Muutoksenhaku

Kiinteistöjohtokunta § 52

Oikaisuvaatimusohje ja valitusosoitus ovat pöytäkirjan liitteenä.

Lisätietoja päätöksestä antaa esittelijä.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 41, § 42, § 43, § 46, § 47, § 49, § 50, § 51, § 52

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (652/2023) 12 luvun 4 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Hankintaoikaisuvaatimukseen annettu päätös ei ole antanut aihetta muuttaa tehdyn päätöksen lopputulosta. Koska hankintaoikaisuvaatimukseen nyt annettu päätös ei vaikuta kenenkään asianosaisen oikeusasemaan, ei tähän päätökseen saa hakea erikseen muutosta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 146 §:n 1 momentin nojalla.

Muu peruste:

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 44

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Kirkollisasiat

Seurakuntayhtymä

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Seurakuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös seurakuntayhtymän jäsen seurakunta ja sen jäsen.

OIKAISUVAATIMUSAIKA JA SEN ALKAMINEN

Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja tai päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

OIKAISUVAATIMUKSEN TOIMITTAMINEN

Oikaisuvaatimusviranomainen

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, Yhteinen kirkkoneuvosto

Käyntiosoite: Eerikinkatu 3, 20100 Turku

Postiosoite: PL 922, 20101 Turku

Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi

Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että sitä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja siitä on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua vaaditaan.

Lisätietoja

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 45**MUUTOKSENHAKU JA HANKINTAOIKAISU****Hankintalain soveltamisalaan kuuluva hankinta****OIKAISUOHJE JA VALITUSOSOITUS**

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnsarvon.

Kansalliset kynnsarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
- 150 000 € (rakennusurakat);
- 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitettut sosiaali- ja terveystyöpalvelut);
- 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitettut muut erityiset palvelut) ja
- 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

1 HANKINTAOIKAISU

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133–135 §:n mukaan hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisuvaatimuksen toimitusosoite

Hankintayksikkö: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Käyntiosoite: Eerikinkatu 3, 20100 Turku

Postiosoite: PL 922, 20101 Turku

Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi

Hankintaoikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Hankintaoikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluihin tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä

luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankintoaikaisuvaatimuksen sisältö

Hankintoaikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintoaikaisuuden kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintoaikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

2 VALITUSOSOITUS

Hankinta-asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Se, jota asia koskee, voi saattaa hankintaa koskevan asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen (hankintalaki 145 §).

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tekemä ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua,
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai
3. sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Valitus markkinaoikeuteen

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä niiden lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa ehdokkaan ja tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon päivänä, jona asiaa koskeva sähköinen asiakirja on viestin vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että

sähköistä viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankinta-ohjeissa koskevassa kohdassa.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituksessa on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää. Käsittelylupa on myönnettävä, jos 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomainen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 5 luvun 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valitus tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut osoitetiedot

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 56 43300

Faksi: 029 56 43314

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

[Tuomioistuinmaksulain](#) (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 4, 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 2 120 €. Käsittelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 240 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja 6 350 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä: [Oikeudenkäyntimaksut erityistuomioistuimissa - Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](#)

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 48**OIKAISUVAATIMUSOHJE JA HANKINTAOIKAISUOHJE****Hankintalain soveltamisalaan kuulumaton hankinta**

Hankinta on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, myöhemmin hankintalaki) soveltamisalaan kuulumaton hankinta, koska sen arvo on alle kansallisen kynnsarvon eikä se hankintalaissa olevan rajauksen perusteella kuulu hankintalain soveltamisalaan.

Hankintalain 25 §:n mukaan kansalliset kynnsarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
- 150 000 € (rakennusurakat);
- 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveystalvet);
- 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
- 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

1 OIKAISUVAATIMUSOHJE**Oikaisuvaatimusoikeus**

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä seurakunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Hankintayksikkö: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Käyntiosoite: Eerikinkatu 3, 20100 Turku

Postiosoite: PL 922, 20101 Turku

Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin, tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiannointia katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja tai päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisuun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

2 HANKINTAOIKAISUOHJE

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekeminen

Hankintalain 135 §:n mukaan sellaisen hankintayksikön päätöksen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun korjaamiseksi, johon ei muutoin sovelleta hankintalakia, voidaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle hankintaoikaisuun se, jota asia koskee (asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee).

Hankintaoikaisuvaatimuksen toimitusosoite

Hankintayksikkö: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Käyntiosoite: Eerikinkatu 3, 20100 Turku

Postiosoite: PL 922, 20101 Turku

Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi

Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Hankintaoikaisuun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Hankintaoikaisuun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos hankintaoikaisuun viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa hankintaoikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Hankintaoikaisuvaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi

- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.